

„Vzala jsem si černé šaty a dávala najevo, že s okupací nesouhlasím,“ říká hlasatelka Heda Čechová

05.11.2018

Devadesátiny oslavila v létě Heda Čechová, legenda tuzemského hlasatelství, která musela po okupaci sovětských vojsk opustit z politických důvodů Československou televizi a vzdát se i moderování v Českém rozhlasu. Věk neubral paní Hedě na jejím šarmu, její hlas má stále svoje kouzlo, i když s ním hovoří nejen o veselých událostech svého života.

Oslavila jste v létě kulaté devadesátiny. Jak se cítíte?

Já si vůbec nemůžu stěžovat. Mám ráda společnost, ale jsem ráda sama. Nenaříkám si na samotu, dokážu se zabavit prací. Číst už mě zmáhá, mám šedý zákal, uvidím, co řekne doktor, jestli se s tím ještě dá něco dělat. Naštěstí hlas mně zůstal stejný.

Vaše řeč a charismaticky zabarvený hlas bavil posluchače několik desetiletí. Je to dar přírody?

Zdělala jsem ho po mamince. Měla jsem ho možná ještě hlubší. Od ostatních slyším, že je hodně melodický – je to zřejmě tím, že mám absolutní sluch a cit pro hudbu.

Letos si připomínáme osudové osmičky naší historie. Na vaši rodinu měly velký vliv. Na kterou z nich nejvíce vzpomínáte?

Asi na rok 1948. To se zastřelil tatínek, který byl správním ředitelem v rozhlase, a komunisti ho vyhodili. Nemohl dostat místo, nakonec ho získal v Jinonicích a pracoval jako vedoucí slepičárny. Byla to pro něj rána. I když musím říct, že naše rodina pochází ze selského rodu, dědeček byl mlynář. Takže k zemědělství vztah měl. Různé noviny se mnou dělaly rozhovory, jednou za mnou přišli redaktori ze zemědělských novin. Článek byl hned na první straně a pobavilo mě, že začínal mou větou „pocházím ze selského rodu“. Tohle říct v době komunismu bylo málem na popravu. Pak mě několik sedláků, kteří byli zavření, vyslovovali úctu, že jsem se nebála říct pravdu. Jak mi říkali, za pravdu se tenkrát zavíralo, nebo popravovalo.

Jak jste překonala smrt otce?

Nade mnou stál opravdu anděl strážný. Po dvaceti letech se situace opakovala, i když jinak. Divila jsem se, že kolem mě stáli lidé, kteří mi pomohli. Chodila jsem zrovna se svým prvním mužem Vladimírem a on si vzal život zrovna 23. května na Vladimíra. Narodil se 31. května, a to měl zrovna v 45 letech přesně na den svůj pohřeb.

Na kterou další osmičku vzpomínáte?

Na všechny. V roce 1928 jsem se narodila, v roce 1948 se zastřelil tatínek, v roce 1968 mě vyhodili z rozhlasu kvůli okupaci sovětských vojsk, v roce 1988 jsem málem umřela na rakovinu, ale vyléčila se.

Jak jste se dostala k práci hlasatelky a moderátorky? Díky tatínkovi?

Tatínek byl nejdřív v novinách. Když začal rozhlas vysílat, nastoupil do vznikající instituce. Vyzkoušel si všechny začátečnické funkce, až se nakonec stal hlasatelem. Byl zároveň inspektorem – tak se říkalo dnešním režisérům programu. Chodila jsem za ním do práce už jako dítě. Pak jsem začala v rozhlase pracovat na půl úvazku jako devatenáctiletá. Měla jsem výhodu, protože jsem uměla dobře německy, takže když přijela nějaká delegace, volali mě, abych se jí ujala.

Trpěla jste někdy trémou?

Ne, nikdy. Když byly velké pořady, tak možná trošku. Ale já vím, jak tréma vzniká. V břiše máte tlak, který musíte uvolnit přes bránici, jinak nemůžete dýchat. Bránici musíte potlačit dolů, aby nenaléhala na plíce.

Neměla jste trému ani před kamerou?

Kdepak. Pro mě byl vždy na prvním místě rozhlas. Díky němu jsem se pak stala hlasatelkou. Dělal tam kdysi režisér Trachta, který se divil, že vůbec nechodím na konkurzy. Já ale o nich vůbec nevěděla. Pracovala tu totiž dcera jednoho komunistického ministra, která neměla pěkný hlas, a ta zatajovala nabídky. Až když se na mě obrátili napřímo s podivem, proč k nim nechodím, byla jsem i já překvapena, protože jsem o ničem nevěděla. No a když jsem přišla, okamžitě mě vzali a ten samý den jsem již uváděla večerní program. Z rozhlasu jsem ale nikdy nechtěla odejít.

Nemrzí vás, že dnes již v televizi nejsou hlasatelky?

To víte, že jo. Hlasatelé krásně propojovali jednotlivé programy, měli určitě svůj smysl. Ale zabily je reklamy.

Pak přišel rok 1968 a ztratila jste obojí - rozhlas i televizi.

Protestovala jsem proti okupaci. Vzala jsem si černé šaty a dávala jsem najevo, že s ní nesouhlasím. Z básníků s ní nesouhlasil Jaroslav Seifert, proto jsem na protest přečetla jeho báseň na Štědrý večer. Na indexu byl i Jiří Suchý. A já program zahájila jeho slovy, že „trocha poezie nikoho nezabije“. Jaroslav Seifert mi pak napsal krásný dopis. Měla jsem službu ještě na Hod Boží, před silvestrem ale už přišel zákaz. A vyhazov. O rozhlas jsem ale úplně nepřišla - někdo mi pomohl, že jsem samoživitelka, a já šla do archivu. Když po letech se mnou točili 13. komnatu, podívali jsme se do rozhlasu a vypátrali ještě knihy, které jsem měla na starosti. Byla to náhoda, pracovníci je schovali, aby je cenzura nezlikvidovala - i to bylo běžné.

Zjistila jste, kdo vám nakonec tenkrát pomohl?

Nevím to doteď. Podle mě to byl někdo, kdo jel s nimi, ale řekl jim jen, že je to jen ženská, co sama vychovává dítě, tak ji nech bejt. Byli to odvážní lidé, o nichž nikdo neví.

Nezvažovala jste emigraci?

Mně ji nabídli - mohla jsem do Mnichova nebo do Norimberku. Poradila jsem se synem Vladimírem, ale on měl tady lásku a nechtěl ji opustit. Miloval Jarmilu a nechtěl ji opustit. Láska pak skončila za dva měsíce a on, že už můžeme jet. Ale to už nešlo, protože mi komunisti sebrali pas. Bez něj bych nikam nejela - kde je on, tam jsem já. Pak litoval a říkal: „Proč jsi mě nezabalila do koberce a neodjela se mnou?“

Zdědil po vás hlas i váš syn Vladimír?

Ano, určitě. Měl nádherný basbaryton. I když jsme Pražáci, doma jsme mluvili správně česky. Samozřejmě když říkal ostatním „dobrý člověk“ místo „dobrej člověk“, měli ho za upjatého člověka.

Mnozí obyvatelé z Prahy 3 si na něj pamatují coby císaře Karla IV., kterého hrál na Vinohradském vinobraní.

Vladimír měl v sobě přirozenou eleganci, hodil se na něj výborně. Byl výborným hercem a uměl se do něj vžít.

Jak na něj vzpomínáte?

Vladimírovi jsem založila devět fotoknih, kde mám o něm všechny zmínky, i ty z tisku. Umřel 22. března, od té doby nemám ráda tohle datum. Knížku o něm jsem začala psát již v květnu. Potřebovala jsem zalepit tu obrovskou ránu. Byl nesmírně vtipný a pohotový, to ostatně zúročil i v soutěži Chcete být milionářem. Lidi zlobil laskavě a s omluvou v srdci. A když ho vyhodili, soutěž šla ke dnu. Přitom on Milionáře uvádět ani nechtěl, byl hlavně hercem.

Dokonce jste vy i Vladimír byli chvíli v roce 1990 poslanci za Občanské fórum. Proč jste se

politice nakonec nevěnovali?

Víte, politik musí být i úředník. A to ani jeden z nás nebyl. Já jsem spíš kumštýř. Politiku sleduji dosud, rozčiluje mě, ale mám pocit, že se snad konečně lepší. Že nechtějí politici jen hrabat peníze.

Text a foto: Martin Hošna

Heda Čechová (nar. 1928) patřila v 50. a 60. letech minulého století ke špičce hlasatelství a moderování. Osudové osmičky nemilosrdně zasáhly do jejího života. V roce 1948 přišla o tatínka, který se zabil kvůli politickému vyhazovu z Českého rozhlasu, v roce 1968 musela sama Heda Čechová z politických důvodů opustit Československou televizi. V letech 1990–1992 byla poslankyní České národní rady za Občanské fórum. Byla dvakrát vdaná (podruhé se vdávala na žižkovské radnici). Syn Vladimír, známý herec a moderátor, před pěti lety podlehl rakovině